

Ekopark **Håckren**

Ekoparksplan Håckren

Juni 2005

Förord

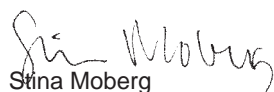
Sveaskogs styrelse antog i april 2002 en ny miljöpolicy som bland annat innebär att 20 procent av den produktiva skogsmarken i varje skogsregion ska användas till naturhänsyn och naturskydd. Ambitionsnivån för varje enskilt landskap i respektive region varierar dock betydligt beroende på bland annat utgångsläge och naturvärde. Sveaskogs ekologiska landskap är indelade i fyra olika landskapsklasser som speglar olika naturvårdsambitioner vad gäller mängden avsatta naturvårds-skogar det vill säga 5 procent, 10 procent, 15 procent samt ekoparker med minst 50 procent naturvårdsareal. Av dessa är ekoparkerna flaggskeppen. De 34 beslutade ekoparkerna utgör fem procent av Sveaskogs produktiva skogsmarksareal.

Ekopark Håckren är den första av två ekoparker som Sveaskog kommer att arbeta med i Jämtland. Ekoparksplanen är det styrande skötseldokument som kommer att vägleda oss i det framtida arbetet med Ekopark Håckren.

I Ekopark Håckren finns många sevärdheter och en stor biologisk mångfald. Utöver vandringsleder, jakt och bärplockning lockar även kulturhistoriska lämningar till att besöka området.

Ett omfattande arbete är nedlagt för att färdigställa ekoparksplanen. Hela detta arbete är ett samarbete mellan Sveaskogs ekologistab och distriktet. Jag vill speciellt uppmärksamma och tacka biolog Irene Sivertsson som har inventerat, sammanställt och författat ekoparksplanen samt landskapsspecialist Kurt Rodhe som också har arbetat med sammanställning och färdigställande av planen.

Välkommen till Ekopark Håckren!

Stina Moberg
Distriktschef Södra Norrland
Sveaskog

Ekoparken Håckren invigdes den 17 juni 2005. Denna ekoparksplan är ett styrande ramdokument för Ekopark Håckrens skötsel.

Förord	3
Sammanfattning.....	6
1. Generellt om ekoparker.....	7
Sveaskogs ekoparker – för naturen och människans skull	
Ekoparkerna – en viktig del av Sveaskogs naturvårdsstrategi	
Ekoparkens skydd och status	
Samsyn med hjälp av årliga samråd	
Från biotopanalys till ekoparksplan – en översiktlig beskrivning	
2. Ekopark Håckren naturvärden.....	9
Varför Ekopark Håckren?	
Biotopanalys – resultat från fältinventeringen av Ekopark Håckren	
Mångfaldsanalys – resultat	
Landskapsanalys – resultat	
3. Naturvårdsmålen i Ekopark Håckren	24
Beskrivning av de ekologiska målbilderna i Ekopark Håckren	
Skogslandskapets vattenmiljöer	
Sammanställning av målklasser och deras fördelning i Ekopark Håckren	
Ekologisk leveranstid för Ekopark Håckrens NO- och NS-skogar	
4. Naturvårds- och produktionsmetoder i Ekopark Håckren.....	35
Orörda områden	
Naturvårdande skötsel	
Hantering av produktionsskogarna i Ekopark Håckren	
5. Kulturmiljövärden i Ekopark Håckren.....	37
Kulturmiljöer	
Kulturmiljövård	
6. Upplevelsevärden i Ekopark Håckren.....	39
Ekopark Håckrens upplevelsevärden	
Hänsyn till upplevelsevärden	
7. Jakt och fiske	40
Jakt	
Viltvårdsplan	
Fiske	
8. Forskning, inventeringar och samarbeten i Ekopark Håckren.....	40
9. Åtgärdsplan i tid och rum	41
Åtgärdsplan	
10. Källor, Litteraturförteckning	42
11. Bilagor	43
Översiktskarta Ekopark Håckren	

Framsidesfoto: Alf Linderheim/
Naturfotograferna

Sammanfattning

En ekopark är ett större sammanhängande landskap på minst 1 000 hektar med stora biologiska och ekologiska värden. Här har Sveaskog höga ambitioner för naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. I en ekopark styr de ekologiska värdena över de ekonomiska.

Ekoparkerna är ett nödvändigt komplement till andra frivilliga skydd av skogsbiotoper och till den naturhänsyn som lämnas vid all skogsavverkning i form av kantzoner, hänsynsytor, sparade trädgrupper och solitära träd.

Naturvårdsambitionen avgörs i varje enskild ekopark efter en noggrann biotop- och landskapsanalys. Avgörande för ambitionen är frekvensen höga naturvärden i landskapet, tidigare brukningshistoria samt förutsättningar för att återskapa höga naturvärden. Ekoparkernas storlek varierar från 1 000 hektar till 12 000 hektar.

Utöver den ekologiska planeringen görs även en sammanställning av särskilt värdefulla kulturmiljöer och områden för friluftsliv.

Den naturvårdsstrategiska tanken bakom ekoparkerna är att skapa sådana förutsättningar att livskraftiga populationer av hotade arter kan utvecklas där. Ekoparkerna ska fungera som spridningskorridorer för biologisk

mångfald på så sätt att arter har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden.

Ekopark Håckren är ett sammanhängande landskap på cirka 2 000 hektar varav 1 772 hektar är produktiv skogsmark. Ekoparken karakteriseras i öster av de gamla tallskogarna medan de västra delarna består av granområden varvade med blöta myrstråk. Cirka 9 procent av den totala arealen är myr- och bergimpediment.

Många av de sällsynta arterna i ekoparken är beroende av gamla tall- och granskogar med god tillgång på död ved i form av lågor, torrakor och högstubbar. Att bevara och restaurera gamla tall- och granskogar är den största naturvårdssatsningen i ekoparken.

Så kallade ekologiska målbilder för Ekopark Håckren – hur vi vill att skogen ska utvecklas i framtiden – är tallnurskog, grannurskog och lövnurskog. Av de inventerade skogarna i Ekopark Håckren är 39 procent skogar med höga naturvärden. Ett stort antal skogar som är lämpliga att restaurera till högre naturvärden har klassats som NO- eller NS-skogar i ekoparksplanen (cirka 410 hektar, motsvarande 24 procent). Naturvärdena och de ekologiska effekterna av ekoparksplanen kommer därför successivt att öka.

Ekologiska målbilder för Ekopark Håckren.

Tabellen visar andelen skog med höga naturvärden i dag samt hur mycket mark som genom restaurering ska förstärka respektive naturtyp. Den största areella satsningen görs på grannurskog. Total areal skogsmark på Ekopark Håckren är 1772 hektar.

Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge idag (procent)	Restaurering (procent)	Framtid (procent)	Kommentarer
Grannurskog	21	19	40	Dubbling av arealen grannurskog
Tallnurskog	13	2	15	Stor andel höga naturvärden i gammal tallskog redan idag
Lövnurskog	5	3	8	Restaurerar de få lövrika bestånden som finns
Summa	39	24	63	Två tredjedelar av ekoparken som NO/NS
Produktionsskog	61	- 24	37	Förstärkt naturhänsyn (PF) i en femtedel av produktionsskogen

1. Generellt om Ekoparker

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människans skull

En ekopark är ett större sammanhängande skogslandskap med stora ekologiska värden. Ekoparkerna är mellan 10 och 100 kvadratkilometer stora. Här har Sveaskog höga miljöambitioner. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. Den slutliga balansen mellan naturvård och produktion avgörs av ekoparkens nuvarande värden men också av möjligheterna att aktivt återskapa mer höga naturvärden.

Skogsbruk i begränsad omfattning kommer att bedrivas i de flesta ekoparker – men anpassas till ekoparkens särskilda natur- och kulturvärden. Det finns även exempel på ekoparker där naturvårdsinsatsen är 100 procent. I en ekopark styr ekologiska värden över ekonomiska samtidigt som skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande sätts i centrum.

Det ekologiska syftet med ekoparkerna är att gynna arter med landskapsekologiska krav samt att skapa livskraftiga populationer av hotade arter. Ekoparkerna ska genom sin storlek och höga miljöambitioner att fungera som spridningskorridorer för den biologiska mångfalden.

Ekoparkerna - en viktig del av Sveaskogs naturvårdsstrategi

Ekoparkerna är ett nödvändigt komplement till andra frivilliga skydd av skogsbiotoper och till den naturhänsyn som lämnas vid all skogsavverkning som till exempel att man sparar kantzoner, hänsynsytor, trädgrupper och solitära träd. Inom varje skogsregion använder Sveaskog:

- 5 procent av den produktiva skogsmarken till ekoparker
- 10 procent av den produktiva skogsmarken till naturvårdsskogar (utan skogsproduktion)
- 10 procent av den produktiva marken till skogsproduktion med förstärkt naturhänsyn
- 75 procent av den produktiva skogsmarken till skogsproduktion med generell naturhänsyn.

Med denna fördelning av fyra olika naturvårdsambitioner arbetar Sveaskog vidare för att förverkliga de nationella miljömålen. Sveaskog planerar just nu vilka marker som ska bli ekoparker, naturvårdsskogar eller produktionsskogar. I detta arbete ska höga naturvärden prioriteras.

Ekoparkernas skydd och status

Beslutet att avsätta 34 skogsområden som ekoparker är ett långsiktigt åtagande från Sveaskog. Ingen mark ska säljas i ekoparkerna och inga gränser kommer att ändras för parker som invigts (utvidgning av en park ska dock vara möjlig). Sveaskog kommer inte heller att sänka ambitionerna i de enskilda bestånden. Målklassen kan dock höjas som en kvalitetsförbättring. För att kunna lyfta in nya kunskaper och erfarenheter ska även ekologiska målbilder och de föreslagna metoderna för varje enskilt bestånd kunna ändras – efter dialog med Länsstyrelsen (LST) och Skogsvårdsstyrelsen (SVS).

Ekoparksavtal

Senast 6 månader efter invigning ska ett ekoparksavtal som bygger på denna ekoparksplan tecknas mellan Sveaskogs juridiska ägare och berörd skogsvårdsstyrelse. Avtalen skrivs på en period av 50 år och avsikten är att avtalen, såsom likställda nyttjanderättsavtal skrivs in i berörda fastigheter. Några anspråk på ersättning från Sveaskog föreligger ej.

Sveaskog ska på lämplig plats informera om att ekoparksavtal är en variant av naturvårdsavtal som slutits med skogsvårdsstyrelsen.

Samsyn med hjälp av årliga samråd

Den mer övergripande skötselplanen som presenteras vid invigningen har arbetats fram i samråd med både Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen. Invigningen är för oss starten på en förvaltning av ekoparken enligt denna plan. Sveaskog genomför i nästa steg årliga samråd med myndigheterna och i förekommande fall med samebyarna för att ge möjlighet till synpunkter på detaljer i skötseln och åtgärderna varje enskilt skogsområde. Resultaten av dessa samråd ska även delges lokala miljöorganisationer som ett led i att ha en bra dialog med dessa.

Från biotoplanalys till ekoparksplan – en översiktlig beskrivning

Ekoparksplaneringen inom en ekopark genomförs i flera steg enligt följande ordning:

1. Biotoplanalys
2. Mångfalds- och landskapsanalys
3. Hänsyn till kulturmiljöer, friluftsliv och rennäring
4. Förankringsprocess med myndigheter och ideella föreningar
5. Ekoparksplan

Steg 1. Biotopanalys (fältinventering)

Sveaskog genomför en fältinventering med naturvärdesbedömning och biotopkartering av alla skogsbestånd. Resultaten sammanställs i en så kallad biotopanalys. Vid fältinventeringen samlas viktiga ekologiska data in från varje enskilt skogsbestånd, till exempel uppgifter om mängden död ved, antalet naturvärdesträd samt högsta åldern för olika trädslag. Inventeraren ger dessutom ett förslag till naturvårdsmål för varje enskilt bestånd.

I naturvärdesbedömningen beskrivs nuvarande naturvärden och framtida restaureringsmöjligheter. Dessutom görs en bedömning av hur lång tid det tar innan ett restaurerat område når önskad ekologisk kvalitet, det vill säga ekologisk leveranstid.

Steg 2. Mångfalds- och landskapsanalys

I detta steg kompletteras biotopbedömningarna med ett artperspektiv och ett landskapsperspektiv. Först görs en sammanställning av landskapets eller regionens biologiska mångfald. Ansvarsarter och andra viktiga arters krav sammanställs och jämförs med de föreslagna naturvårdsåtgärderna. Därefter genomförs en landskapsanalys.

Landskapsanalysen belyser inte bara mängden av olika naturtyper och substrat utan även deras fördelning i landskapet. I samband med landskapsanalysen görs kompletteringar och förändringar av de föreslagna naturvårdsmålen för att skapa:

- kärnområden för olika skogstyper samt biotopförstärkningar av mindre objekt
- god konnektivitet (sammanbindning) och minskad isolering i landskapet

- en naturvårdssatsning som tar hänsyn till skogens historia – med andra ord skoglig representativitet
- en naturvårdssatsning som tar hänsyn till arternas ekologiska krav - det vill säga ekologisk representativitet
- naturliga störningar med hjälp av naturvårdsbränder, vattenfluktuationer och i förekommande fall betesdjur.

Steg 3. Hänsyn till kulturmiljöer, friluftsliv, rennäring

Förutom den ekologiska planeringen görs en sammanställning av särskilt värdefulla områden för till exempel kulturmiljövård, friluftsliv och rennäring. Möjligheten att kombinera dessa värden med områden i den ekologiska planeringen beaktas särskilt. Hänsynen till olika intressen redovisas med hjälp av temakartor.

Steg 4. Förankringsprocess

Ekoparksplanens ekologiska och sociala satsningar diskuteras med berörda myndigheter och ideella föreningar för att inhämta kunskaper och synpunkter från omvärlden. Denna förankringsprocess är ett viktigt led i kvalitetsutvecklingen av skötselplanen.

Steg 5. Ekoparksplan

De beståndsvisa naturvårdsmålen läggs fast i en ekoparksplan. I den förtydligas bland annat ambitionsnivån för ekoparken och dess skogsbestånd med hjälp av målklasser, det vill säga klasserna NO, NS, PF, PG (se sidan 33). Dessutom görs temakartor över ekologiska målbilder samt områden av särskilt intresse för kulturmiljövården och friluftslivet.

2. Ekopark Håckrens naturvärden

Ekopark Håckren är ett större sammanhängande område på totalt 1937 hektar varav 1772 hektar (91 procent) är produktiv skogsmark. Bergimpediment utgörs av 48,8 hektar (3 procent) och myrimpediment svarar för 116,1 hektar (6 procent).

Varför Ekopark Håckren?

Ekopark Håckren ligger i Jämtlands län, cirka 9 mil väster om Östersund. Ekoparken gränsar med hela sin längd i norr mot Håckrenmagasinet medan den södra delen sträcker sig längs kalvfället. Håckren valdes ut till Ekopark av följande anledningar:

- Ekopark Håckren är den fjällnära vildmarkens landskap med tallskog som dominerar i väster och där granen tar vid i de östra delarna. Här bjuds besökare på storslagen natur, trolska tjärnar, porlande bäckar och myrar som lockar med hjortronens gyllene glans i sensommartid.
- Inom Ekopark Håckren finns gamla tallskogar med vackra hållmarker och silvriga tallågor. Den stora förekomsten av riktigt gammal tall och död ved gör området unikt. Parkens äldsta träd hyser en aktningvärd ålder av 450 år. De grovgreniga tallarna ger förutsättning att bära de stora rovfågelnas risbon.
- Stora områden domineras av senvuxen, vindpinad gran som stundom är rikligt klädd med hänglavar. Granskogarna letar sig ända upp till fjällets fot via en mosaik av myrar. Fläckvisa förekomster av död ved ser till att området även bjuder på bra livsrum åt bland annat vedsvampar. I detta område kommer naturvärdena att öka successivt då stora delar av den äldre granskogen restaureras genom att den lämnas orörd.
- Tillgången på skogsfågel (tjäder, orre, järpe, ripa) inom parken är mycket god. På de magra hållpartierna i den glesa, gamla tallskogen syns spår av mångårig tjäderspelsaktivitet. Dessutom förekommer rovfåglar i betydande mängd och även några av våra stora rovdjur finns representerade i området.
- Ekoparken hyser ett flertal tjärnar och bäckar som tillsammans med det relativt stora antalet myrar sätter sin prägel på dess närliggande omgivning. Vatendragen ger livsrum åt såväl örting som röding.
- Området nyttjas i dag av vandrare (om ej i så stor skala) och ger jägare fina upplevelser vid främst älg-

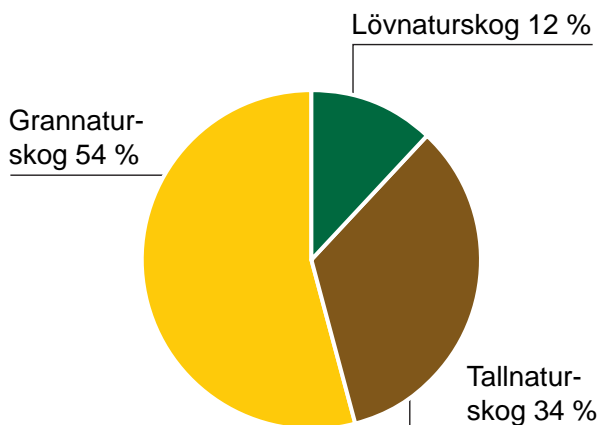
och skogsfågeljakt. Dessutom är Håckren känt för sina mycket goda bärmarker.

Biotopanalys – resultat från fältinventeringen av Håckren

Skogar med höga naturvärden

Fältinventeringen av Ekopark Håckren genomfördes under tidsperioden 9 september till 26 oktober 2004. 91 olika skogsbestånd besöktes i fält, inventerades och beskrevs utifrån en särskild ekoparksmetodik. Cirka 39 procent av Håckrens produktiva skogsmark är biotoper med höga naturvärden – så kallade nyckelbiotoper och naturvärdeslokaler. Den vanligaste naturtypen med höga naturvärden i Ekopark Håckren är granskogen åtföljd av tallskogen.

Fördelningen av skogstyper i dessa värdebiotoper visas i nedanstående figur:

Figur 1: Skogar med höga naturvärden och deras fördelning på skogstyper.

39 procent av Ekopark Håckren är nyckelbiotoper och naturvärdeslokaler. De flesta av dessa är gamla granskogar följt av gamla tallskogar. Inom tall- och granbiotoperna förekommer även ett antal naturliga skogsbäckar som klassats som områden med höga naturvärden.

Håckrens höga naturvärden är till största del knutna till de gamla tallskogarna i öster och granskogarna i väster. Utöver detta finns ett antal mindre blandskogar, lövrika skogar och bäckmiljöer med höga naturvärden spridda över landskapet

Ekopark Håckren

1:40 000

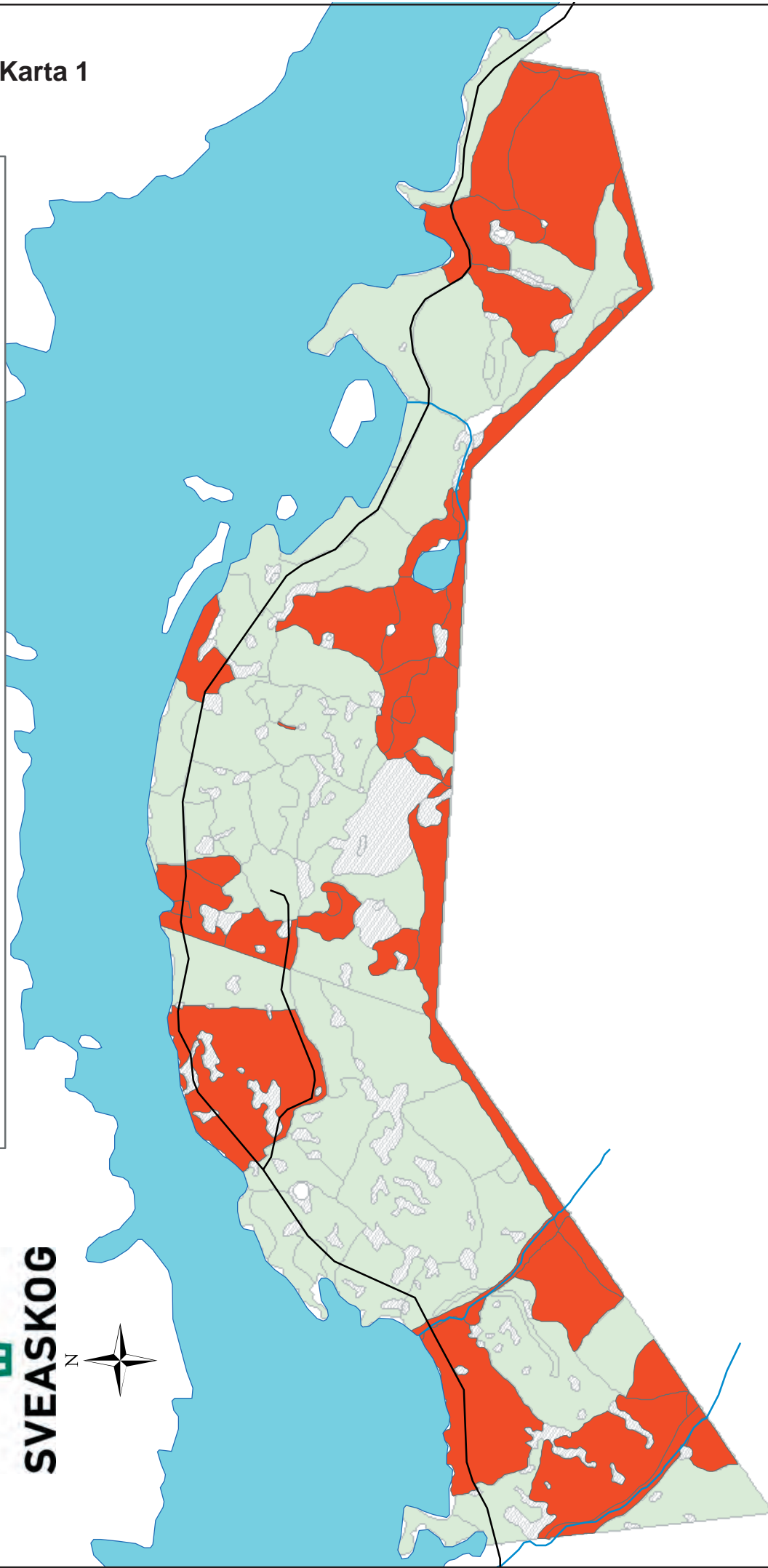

SVEASKOG

Karta 1

Skogar med höga naturvärden

Skogar med höga naturvärden

Sjöar

Övrig skogsmark

Impediment och övrig mark

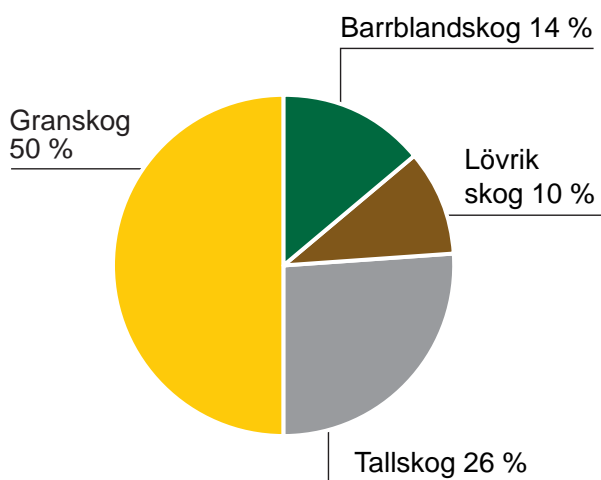
0 1 2 kilometer

Gamla skogar

Skogen i Ekopark Håckren är uppdelad i 91 mindre enheter, så kallade avdelningar eller bestånd. Storleken på bestånden varierar från cirka en halv hektar till ungefär 75 hektar. 51 procent av skogsbestånden har en ålder på minst 1,5 gånger den lägsta tillåtna slutavverkningsåldern och betecknas således som gammelskogar. Fördelningen av skogstyper i dessa gamla skogar visas i nedanstående figur. Av denna framgår att granskogar svarar för hälften av gammelskogen. Därefter följer gamla tallskogar. Blandskogen består av tall och gran. Tre lövrika bestånd kan klassas som gammelskogar.

Gamla träd

Inslaget av gamla träd i ekopark Håckrens skogar är stort. I 65 procent av parkens avdelningar finns en eller flera tallar äldre än 140 år. Gamla granar finns på cirka 62 procent av skogsmarken. Inga så gamla träd finns av övriga trädslag. Det äldsta registrerade trädet vid inventeringen är en tall. Denna har en ålder på cirka 450 år.

Figur 2: Den gamla skogens fördelning på skogstyper.

51 procent av ekoparkens skogar består av gammal skog enligt definitionen 1,5 gånger lägsta slutavverkningsålder.

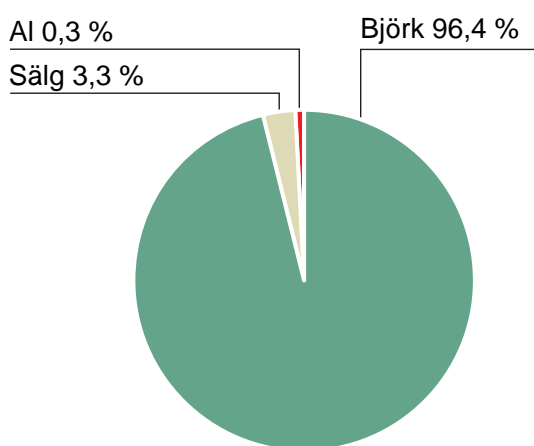
Lövskogar och lövinslag

Lövskogar är ovanliga i ekopark Håckren. Endast 7,4 procent (tre avdelningar) av Håckrens skogar domineras i dag av lövträd. En avdelning av dessa tre har en ålder på 102 år, de övriga två avdelningarna är yngre än 40 år.

Även lövinslaget i övriga skogar är lågt. Endast 2 procent (35,9 hektar) av den produktiva marken har i dag en lövandel mellan 20 och 50 procent.

Såväl gamla som unga lövskogar och lövrika skogar är således bristbiotoper i ekopark Håckren.

7,2 procent av träden i Håckren är i dag lövträd. Helt dominerande är björken som svarar för mer än 96 procent av lövinslaget. Sälgen svarar för några procent medan alen endast finns i en försvinnande liten andel.

Figur 3: Lövträdslagens fördelning i Ekopark Håckren.

Knappt vart tionde träd i Ekopark Håckren är ett lövträd. Björken är det helt dominerande lövträdet.

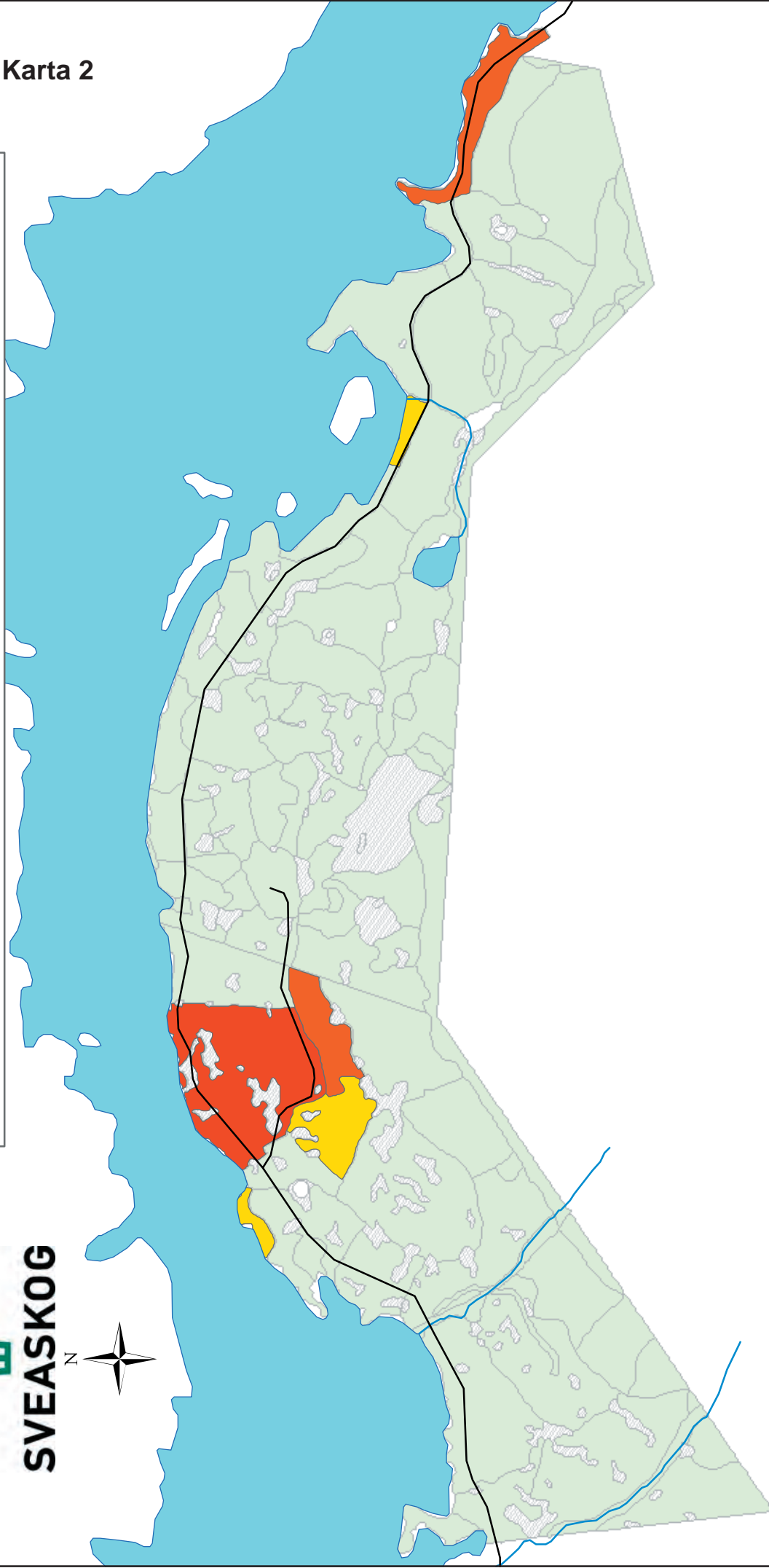
Tabell 1. Lövskogarnas fördelning på åldersklasser.

De få lövskogarna i Ekopark Håckren utgörs i huvudsak av skogar som är 60 år eller äldre.

Skogstyp	Totalt	Andelen av skogstypen i åldersklasser (procent)		
		0–29 år	30–59 år	60 år och äldre
Lövdominerad skog	7,2	15,9	21,1	63,0
Lövrik skog	2,0	0	18,4	81,6

Lövskog

- Lövdominerad skog, äldre än 50 år
- Lövdominerad skog, yngre än 50 år
- Lövrisk skog

- Sjöar
- Övrig skogsmark
- Impediment och övrig mark

0 1 2 kilometer

Naturvärdesträd

Tabellen nedan visar antalet naturvärdesträd per 100 hektar på Ekopark Håckren. Av tabellen framgår att det vanligaste naturvärdesträdet är tall, följt av gran och björk.

Tall

Naturvärdesträden av tall är främst gamla trädindivider med tjock bark samt ofta platt krona och grova grenar. De flesta av dessa tallar är senvuxna och har inte så grova dimensioner. Även en del kvarlämnade frötlar/evighetsträd på föryngringsytor och i plantskogar har klassificerats som naturvärdesträd. Detta eftersom samtliga fröträdsställningar och skärmar gjorda före 2005 inom Ekopark Håckren kommer att lämnas för fri utveckling.

Gran

Naturvärdesträden av gran är huvudsakligen normal-grova, senvuxna, gamla exemplar ofta draperade med hänglavar. På så kallade översilningsmarker, där marken sluttar och det ytliga grundvattnet ger en hög näringshalt, är naturvärdesträden av gran grövre.

Björk

Naturvärdesträden av björk representeras i huvudsak av långsamväxande trädindivider som nått en hög biologisk ålder. Den senvuxna björktypen utgörs av glasbjörk med en ofta tydlig "fjällbjörkskaraktär" – alltså krumma, krokiga och vindpinade träd.

Sälg och al

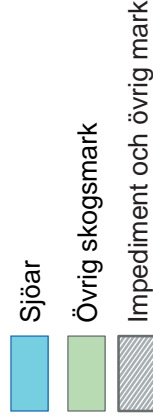
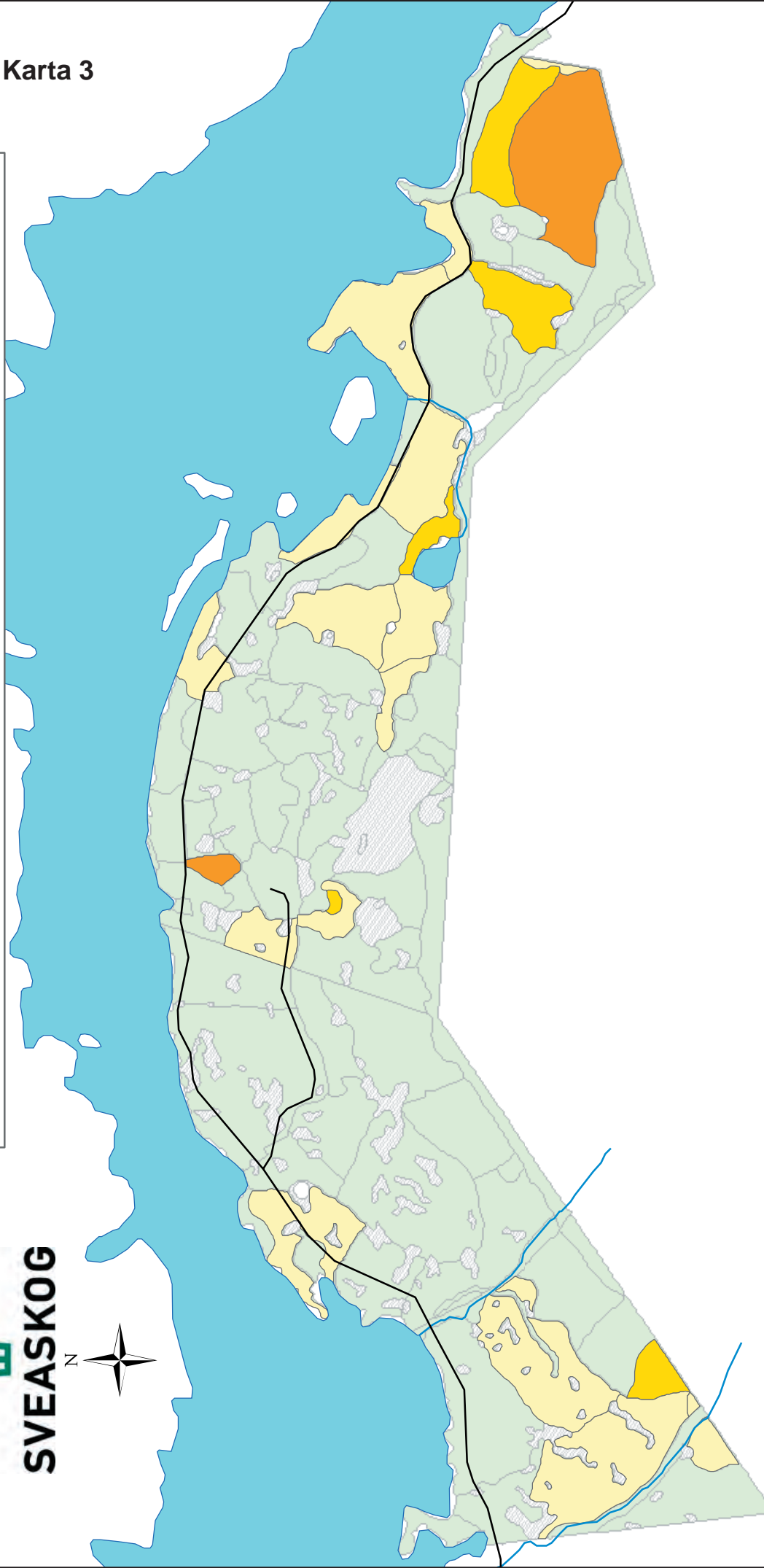
Naturvärdesträden av dessa trädslag är mer varierande i ålder och tjocklek.

Tabell 2. Antalet naturvärdesträd av olika trädslag per 100 hektar.

Trädslag	Tall	Gran	Björk	Sälg	Al	Asp
Antal naturvärdes-träd per 100 hektar	408	315	64	28	1	0
Totalt för hela ekoparken	7 237	5 588	1 129	493	21	6

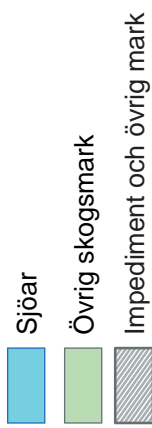
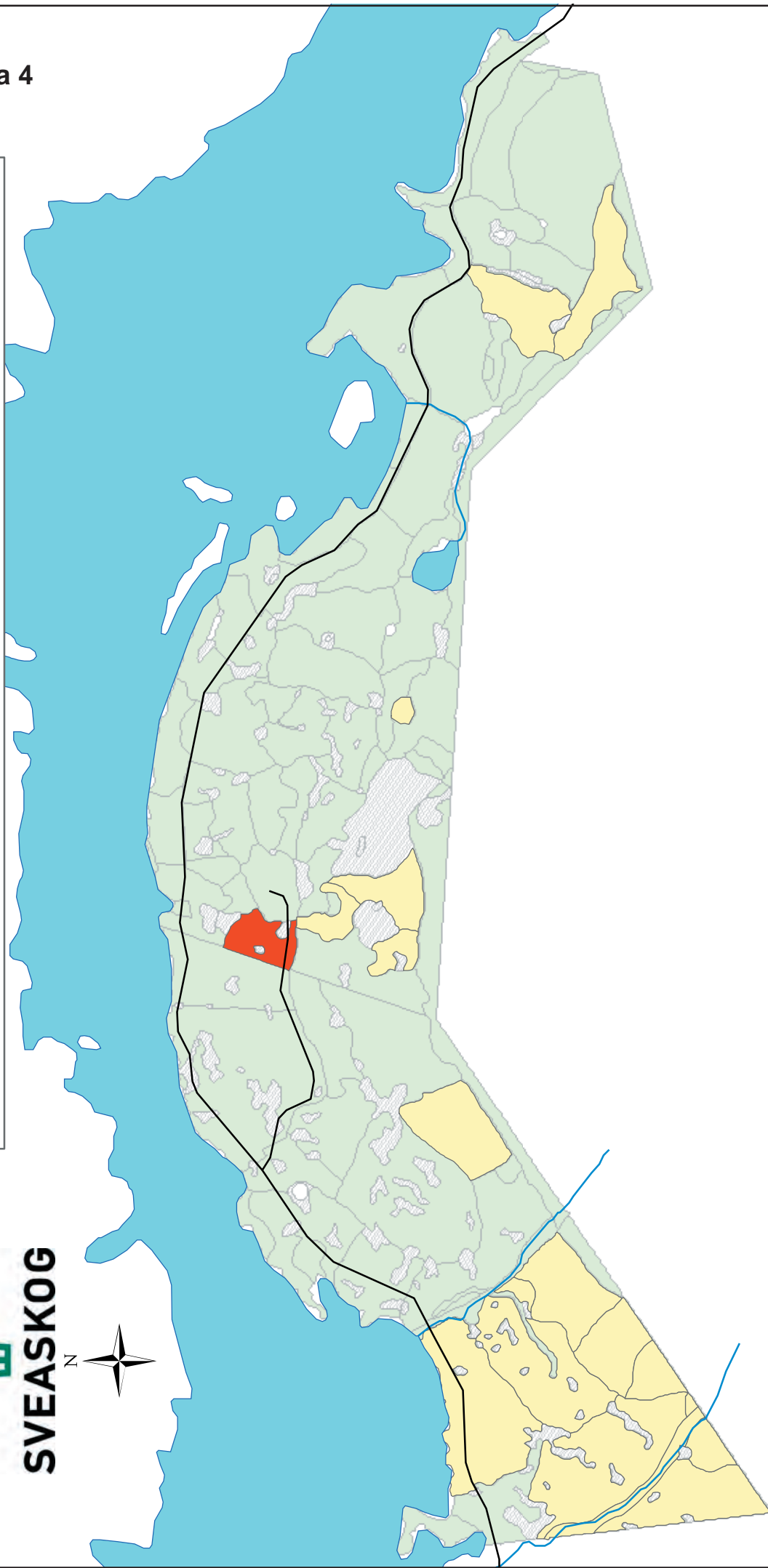
Naturvärdesträd av tall

0 1 2 kilometer

Naturvärdesträd av gran

Död ved

En av de viktigaste förutsättningarna för hotade arter är mängden död ved, det vill säga stående (torrakor och högstubbar) och liggande (lågor) döda träd. Mer

än 1 000 arter i de svenska skogarna är beroende av dessa substrat. Kartorna på följande sidor visar den geografiska fördelningen av stående och liggande död ved av trädslagen tall och gran.

Tabell 3. Stående död ved.

Mängden stående död ved av olika trädslag visas i tabellen nedan i form av antalet torrakor och högstubbar med minst 15 cm i brösthöjdsdiameter per 100 hektar.

Trädslag	Tall	Gran	Björk	Sälg
Antal torrakor och högstubbar per 100 hektar	253	141	44	2
Totalt för hela ekoparken	4 483	2 497	779	43

Tabell 4.

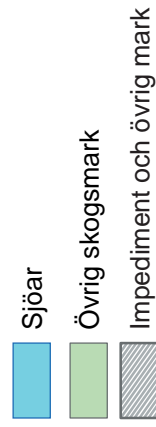
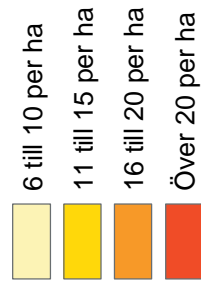
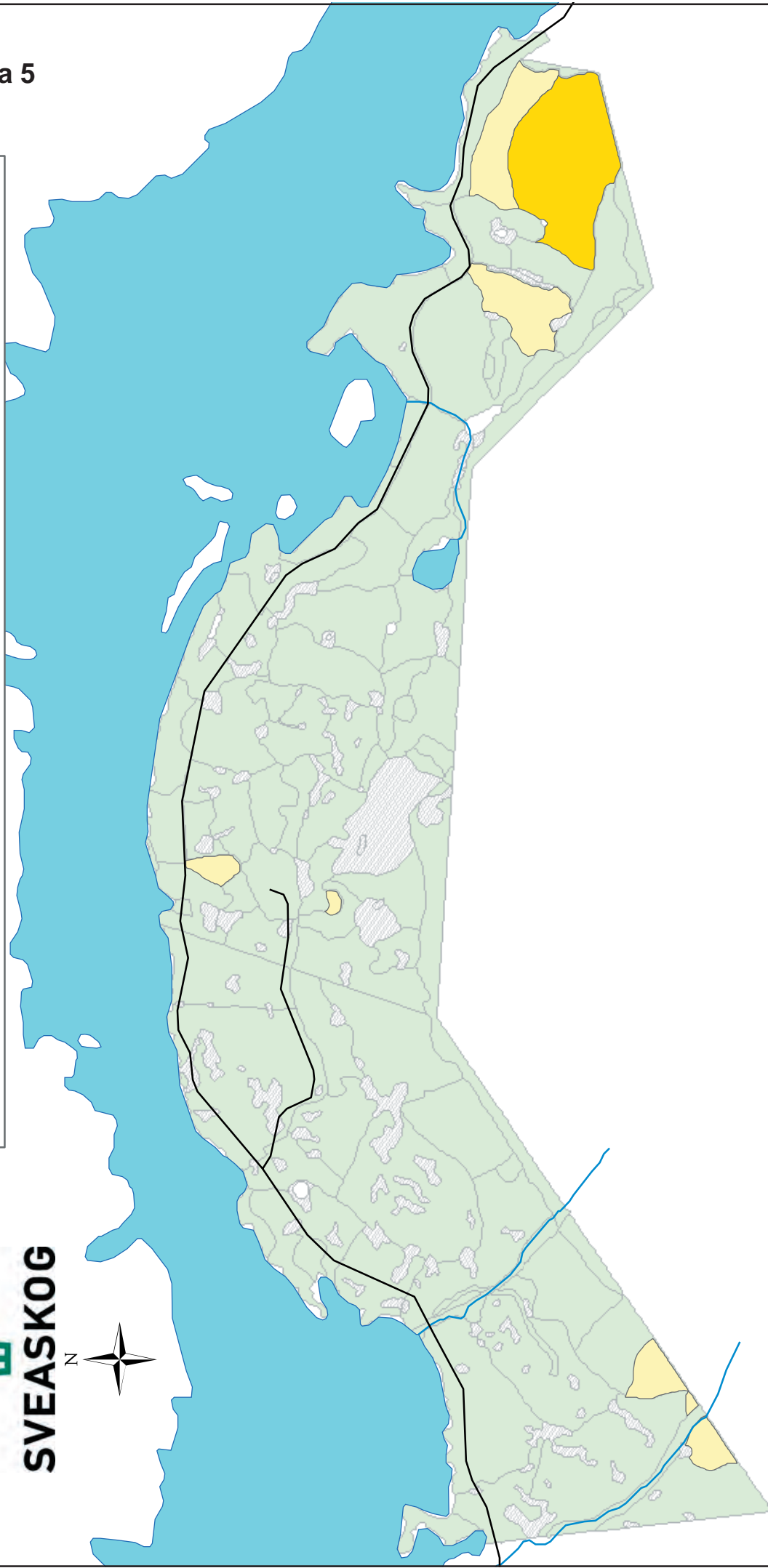
Mängden liggande död ved av olika trädslag visas i tabellen nedan i form av antalet lågor med minst 15 cm i brösthöjdsdiameter per 100 hektar.

Trädslag	Tall	Gran	Björk	Sälg
Antal lågor per 100 hektar	302	279	42	6
Totalt för hela ekoparken	5 351	4 949	746	105

Klibbticka (Fomitopsis pinicola) är en av våra vanligaste vedlevande tickor. Vanlig men mycket viktig för förmultningsprocesser och näringsomlopp i skogens ekosystem.

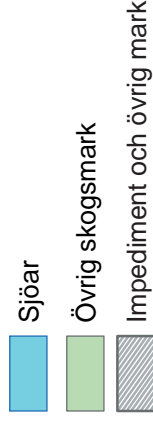
Stående död ved av tall

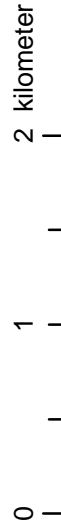
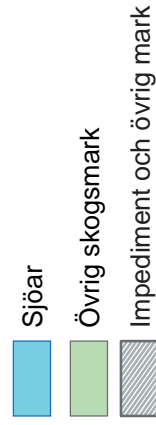
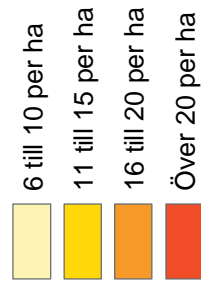
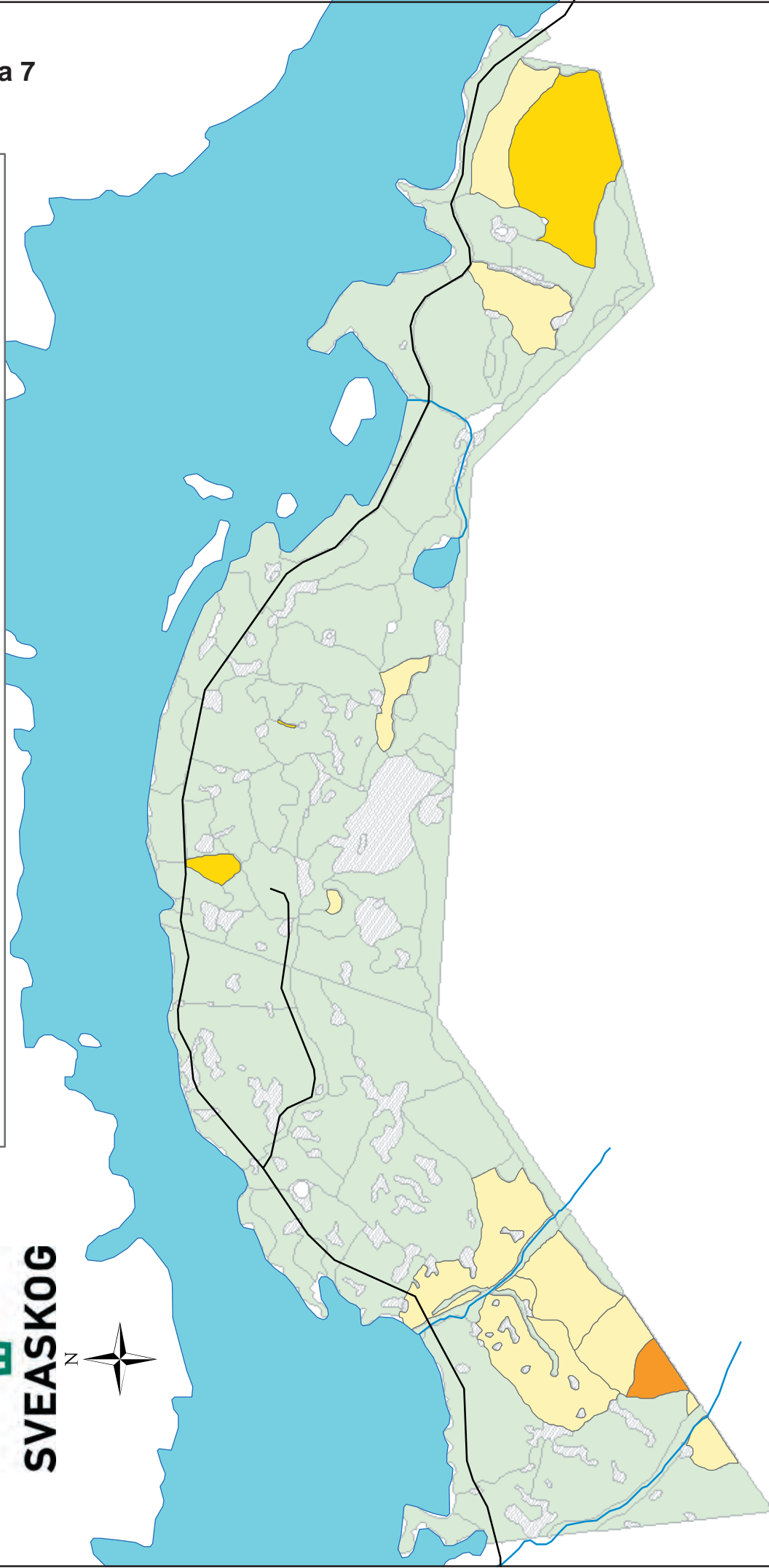

Stående död ved av gran

Karta 6

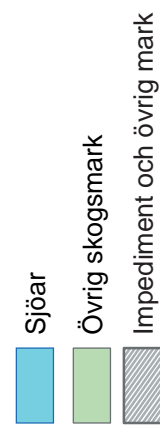
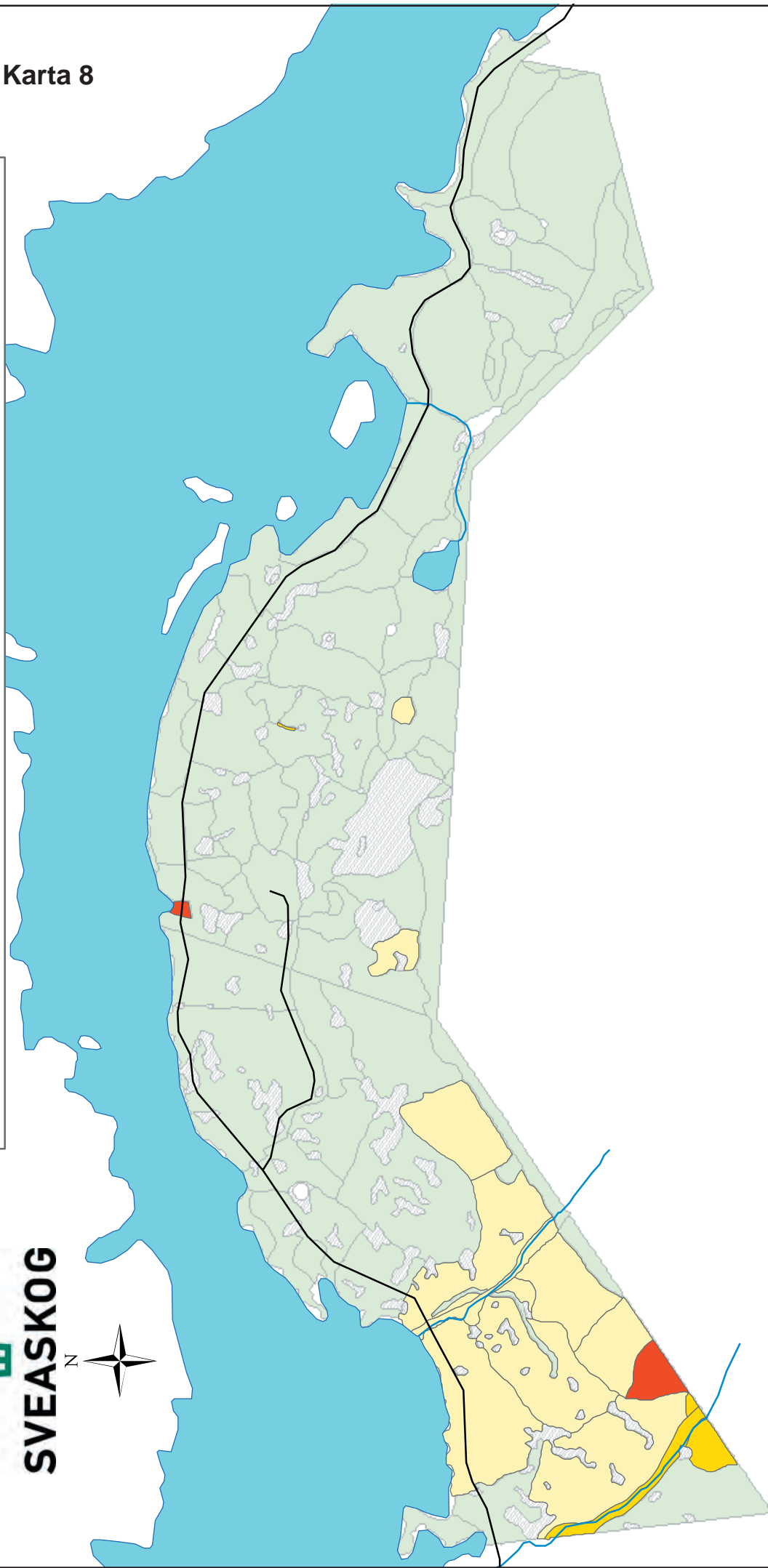

Liggande död ved av tall

Liggande död ved av gran

Mångfaldsanalys – resultat

För att sammanställa kraven på livsmiljöer för arter som förekommer i parken görs en mångfaldsanalys. Trots att registrerade artförekomster i Ekopark Håckren är knapphändiga kan man med hjälp av dessa arters ekologiska krav få en fingervisning om ifall den naturvårdssatsning som görs i ekoparken är riktig. Arterna i

tabellen nedan är sådana som vi klassat som särskilt naturvårdsintressanta, det vill säga typiska för området eller särskilt värdefulla av andra skäl.

Mångfaldsanalysen påvisade att de naturvårdsinsatser som planeras i Ekopark Håckren stämmer väl överens med de ekologiska krav som de naturvårdsintressanta arterna har.

Tabell 5. Naturvårdsintressanta arter inom Ekopark Håckren samt deras naturvårdskrav och gynnande naturvårdsåtgärder.

Vetenskapligt namn: latinskt namn enligt litteraturen					
Svenskt namn: svenskt enligt litteraturen					
Rödlisterkategori (Rk): VU sårbar, NT missgynnad					
Källa: Nav Inv Sveaskogs naturvärdesinventerare, Lst Länsstyrelsen Jämtlands län					

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rk	Naturvårdskrav	Naturvårdsåtgärd	Källa
Doftticka	Haploporus odoratus	NT	Växer uteslutande på sälg.	Ingen avverkning av sälg.	Nav Inv
Gränsticka	Phellinus nigrolimitatus	NT	Kräver orörda granskogar med kontinuerlig tillgång på grova granlåggar.	Lämna gamla granbestånd för fri utveckling.	Nav Inv
Järpe	Bonasia bonasia		Föredrar skogspartier med stark lövblandning.	Skapa ett lövkärnområde samt gynna löv vid allt brukande.	Nav Inv
Kungsörn	Aquila chrysaetos	NT	Häcker i äldre, urskogsartade bestånd där lämpliga boträd finns. Boträden (tall) bör vara kraftiga och minst 200 år.	Lämna gamla tallbestånd för fri utveckling. Inga potentiella boträd får avverkas.	Nav Inv
Lappuggla	Strix nebulosa	NT	Lappugglan saknar förmåga att bygga bo vilket gör att den är helt beroende av tillgång på gamla risbon från främst hök och vråk.	Lämna gamla skogsbestånd för fri utveckling och därmed gynna häckningsmöjligheter för lappugglan och dess värdarter.	Muntligen från boende i ekoparkens närhet
Läderlappslav	Collema nigrescens	NT	Växer på barken på gamla lövträd, i norr främst på asp och sälg.	Ingen avverkning av asp och sälg.	Lst
Mosnäppa	Calidris temminckii	NT	Häcker i anslutning till stränder med gles vegetation i form av lågvuxna ris.	Bevara och restaurera strandlinje/strandskog.	Lst
Mörkhövdad spiklav	Calicium adaequatum	NT	Växer på tunna kvistar av lövträd på platser med hög luftfuktighet, till exempel intill bäckar och i sump- och ravinskogar.	Lämna bestånd i och kring bäck- och sumpområden.	Lst
Rosenticka	Fomitopsis rosea	NT	Kräver orörda granskogar med kontinuerlig tillgång på grova granlåggar.	Lämna gamla granbestånd för fri utveckling.	Nav Inv
Rynkskinn	Phlebia centrifuga	NT	Kräver orörda granskogar med kontinuerlig tillgång på grova granlåggar.	Lämna gamla granbestånd för fri utveckling.	Nav Inv

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rk	Naturvårdskrav	Naturvårdsåtgärd	Källa
Skrovellav	Lobaria scrobiculata	NT	Växer vanligen på stammar av gamla lövträd eller på mossiga block och klippor. Kräver stabila, fuktiga miljöer.	Lämna gamla skogsbestånd för fri utveckling.	Nav Inv
Sydlig knappnåls-mossa	Tetradontium ovatum	VU	Kräver ett konstant lokalklimat med hög luftfuktighet.	Lämna gamla granbestånd för fri utveckling.	Lst
Tjäder	Tetrao urogallus		Kräver för sina spelplatser en relativt gammal, inte allt för tät skog. Spelplatsen används från år till år.	Skydda kända spelplatser samt lämna gamla skogar för fri utveckling.	Nav Inv
Tretåig hackspett	Picoides tridactylus	VU	Kräver naturskogsmiljöer med tillgång på död ved och döende träd.	Lämna skogsområden för fri utveckling samt skapa död ved inom brukade områden.	Nav Inv
Ullticka *	Phellinus ferrugineofuscus		Växer på granlågor och kräver en viss kontinuerlig tillgång på sådana.	Lämna gamla granskogar för fri utveckling samt skapa död ved inom brukade områden.	Nav Inv

Landskapsanalys – resultat

När de detaljerade uppgifterna från biotopanalysen kopplas till en karta över ekoparken skapas en möjlighet att enkelt ta fram landskapsekologiska översikter med hög noggrannhet. Dessa olika temakarter är grunden i landskapsanalysen.

Kärnområden

Kärnområden är normalt minst 100 hektar stora. Ambitionen inom dessa områden är att stärka den prioriterade naturtypen så mycket som möjligt. Syftet med kärnområdena är att gynna de arter som kräver större sammanhängande områden.

I Ekopark Håckren har kärnområden bildats för både tallskogens-, lövskogens och granskogens ekologi enligt nedan:

- ett kärnområde för gran motsvarande cirka 470 hektar
- ett kärnområde för tall motsvarande cirka 200 hektar
- ett kärnområde för löv motsvarande cirka 165 hektar

Biotopförstärkning

Utanför kärnområdena har en analys gjorts av möjligheten att biotopförstärka värdefulla naturvårdsbestånd. I Håckren finns dock redan så stora arealer restaureringsskogar sparade i anslutning till de biologiskt värdefulla bestånden att en ytterligare biotopförstärkning inte behövs.

Konnektivitet (graden av sammanbindning)

Möjligheten att sammanbinda kärnområden av samma karaktär med varandra har undersökts. På så vis skapas korridorer så att arter kan sprida sig mellan kärnområdena. Målklasserna från biotopanalysen har änd-

rats då det varit nödvändigt för att skapa en kontinuitet i korridorfunktionen.

Naturliga störningar

Med erfarenheterna från biotopanalysen samt historiskt källmaterial som grund har de ekologiskt mest betydande naturliga störningarna i Ekopark Håckren identifierats. Historiskt sett är skogsbrandens påverkan den enskilt mest omfattande störningen i ekoparken. I parkens skogar har vare sig fäboddrift eller naturliga vattenstörningar påverkat skogen i stor skala under senare tid.

Skoglig representativitet

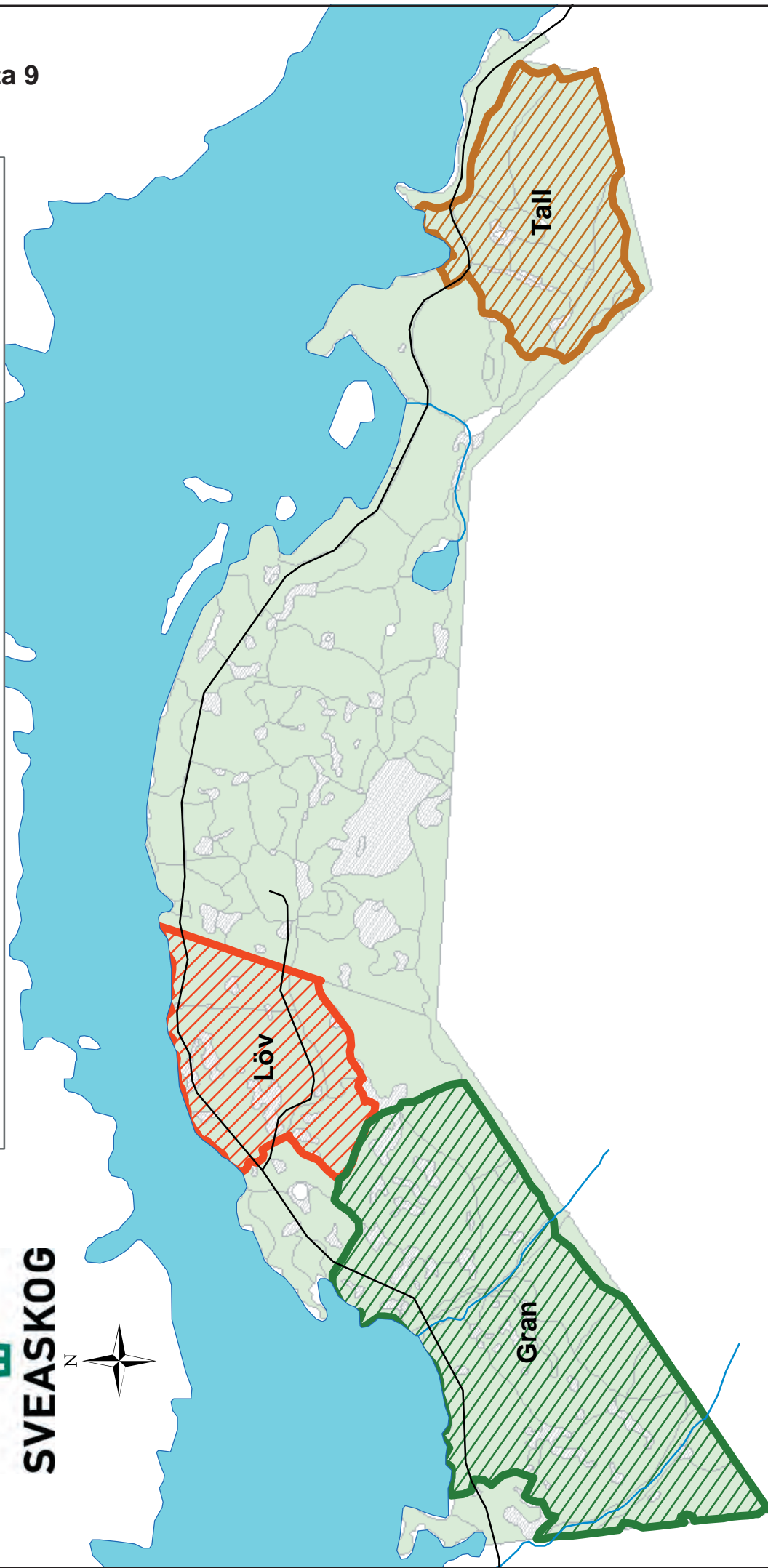
Det storskaliga skogsbruket bedöms inte ha inte påverkat fördelningen av olika trädslag i Håckren. Dagens fördelning av olika trädslag i området bedöms vara den samma som vid ett förmodat naturskogsligt tillstånd. I dagsläget råder dock en tydlig brist på lövskog. Ett antal av naturvårdsförslagen i ekoparksplanen går därför ut på att restaurera lövområden genom att successivt ta bort inväxande barrträd.

Ekologisk representativitet

Mångfaldsanalysen stäms av mot de substrat och biotoper som den tilltänkta naturvårdssatsningen skapar. Detta görs i syfte att försäkra sig om att de miljöer Sveaskog skapar gynnar de prioriterade arterna. Vi fann att många av de naturvårdsintressanta arterna krävde antingen en fri utveckling av gran- eller tallskogar alternativt tillgångar på lövträd och lövskogar. Detta stämmer väl överens med de naturvårdande satsningar som görs i ekoparken, nämligen ett bevarande av både tall- och granskogar samt en satsning på ett lövrikare kärnområde. Ekoparksplanen gynnar därmed de naturvårdsintressanta arterna som påträffats i Ekopark Håckren.

Kärnområden

Sjöar

Övrig skogsmark

Impediment och övrig mark

0 1 2 kilometer

3. Naturvårdsmålen i Ekopark Håckren

Beskrivning av de ekologiska målbilderna i Ekopark Håckren

Som ett resultat av fältinventeringen och de efterföljande landskaps- och mångfaldsanalyserna har ett antal ekologiska målbilder för landskapet och dess skogsbestånd utvecklats.

Tallnaturskog

Flera av Ekopark Håckrens tallskogar, med sin största utbredning i ekoparkens östra delar, har en hög beståndsålder och innehåller relativt gott om lågor, högstubbar och torrakor. Andelen tallskogar med höga naturvärden är stor i parken. Marken är stundom lavrik och med ett grunt jorddjup där partier med hållmarks-karaktär bjuder på utmärkta spelplatser för tjäder. Den döda tallveden är ett måste för flertalet hotade tickor och lavar. De solbelysta högstubbarna ger möjligt livsrum till sällsynta vedinsekter. I de gamla tallbestånden förekommer äldre tallar med karakteristiska grova grenar och platta kronor. Dessa träd är av stor betydelse för stora rovfåglars häckning. För att gynna tallnaturskogens arter kommer Sveaskog att lämna stora partier med gammal tallskog för fri utveckling.

Kungsörn – Vår näst största rovfågel med en vingbredd på 1,90-2,25 m. Häckar i boträd som i genomsnitt är 320 år gamla. Ett kungsörnspar håller ihop hela livet. Paret har vanligen flera alternativa boplatser inom reviret. En kull på ett till två ägg läggs i mars eller början på april. Äggen kläcks normalt under första hälften av maj. Oftast klarar sig bara en unge i kullen och den blir som regel flygfärdig i mitten till slutet av juli. Födan består av medelstora däggdjur och fåglar (skogshare, tjäder, orre och ripa). Kungsörn är en rödlistad art som trivs i Ekopark Håckrens skogar. Fotograf: Conny Lundström.

Olikåldrig, gles, gammal tallskog på lavrik mark med hållmarks-karaktär Ett exempel på den ekologiska målbilden tallnaturskog i Ekopark Håckren.

Tjädern – störst och ståtligast bland skogens hönsfåglar. Mest känd är tjädern för sitt spel då tuppen slår ut sin stjärt likt en solfjäder för att locka hönorna. Spelet börjar i mars-april och pågår sedan i cirka två månader. Spelplatsen ligger oftast i gammal, gles skog och återanvänds år efter år. Tjäderkycklingarna livnär sig först på insekter och fjärilslarver. Därefter övergår tjädern successivt till en vegetarisk diet på bland annat blåbär. Vintertid består födan mest av tallbarr.

Grannaturskog

Granskogens utbredning i Ekopark Håckren är koncentrerad till parkens västra delar. Många av granarna växer i fuktig miljö där myrstråk varvas med skog. Många av granarna är gamla och draperade med hänglavar. Träden är senvuxna och har tämligen klena dimensioner. En mängd arter, inte minst vedsvampar, är beroende av grannaturskogar för sin överlevnad. Inom Ekopark Håckren kommer Sveaskog därför att lämna många granskogar orörda.

Äldre sumpartad granskog med en stor andel död ved i form av lågor och döda/döende träd. En utmärkt biotop för vedlevande svampar, mossor, lavar och insekter.

Rosenticka (Fomitopsis rosea) – En mörk, hovformad ticka med blekt rosafärgad undersida, som växer uteslutande på grova granlågor i gammal grannaturskog med lång lågakontinuitet (lång historia). Rosentickan är en rödlistad art. Fotograf: Tore Hagman/Naturfotograferna.

Hänglavar – Gemensamt för alla hänglavar är att de behöver en stabil och relativt fuktig miljö för att trivas. Ett träd som draperats av hänglavar har sålunda troligtvis en hög ålder. Flera av skogens mesar är beroende av hänglavarna under vinterperioden då de där finner välbehövlig vinterföda i form av insekter och småkryp.

Lövnaturskog och lövrik skog

Skogarna i Ekopark Håckren får anses vara relativt lövfattiga. Det löv som förekommer utgörs i huvudsak av björk med ett litet inslag av sälg. Björken är huvudsakligen av fjällbjörkskaraktär där den växer knotig, krum och låg. Lövnaturskogen gynnar många arter och bidrar

till en rik flora och fauna. Sveaskog kommer därför att bevara dagens lövträd och öka andelen lövnaturskog för att skapa ett lövkärnområde beläget centralt i ekoparken. Det gör vi genom att avverka gran och tall i unga lövskogar samt genom att hålla efter inväxande gran i gamla lövskogar.

Ett grandominerat bestånd med björkinslag. Ett exempel på den ekologiska målbilden lövrik skog i Ekopark Håckren.

Dofticka – en hovformad vit till gräddfärgad ticka som växer uteslutande på gamla sälgar. Svampen avger en stark och angenäm doft som kan liknas vid anis eller lakrits. Dagar med hög luftfuktighet bärs doften fram genom skogen så att den kan uppfattas på mycket långt avstånd.

Produktionsskogen – målklasser PG och PF

Skogsbestånd utan egentliga naturvärden kommer att användas för att producera skog. Vid gallringar och avverkningar i dessa skogar lämnar Sveaskog en generell eller förstärkt naturhänsyn (5-50 procent av arealen används till naturhänsyn). I en femtedel av produktionsskogen använder Sveaskog en förstärkt naturhänsyn. I medeltal kommer cirka 30 procent av arealen i dessa

skogar att lämnas som naturhänsyn. Den lämnade hänsynen är inriktad på att skapa död ved och framtida naturvärdesträd samt att skydda våtmarker, vattendrag och känsliga hållmarksområden.

Med den naturhänsyn som också lämnas i produktionsskogen blir den totala naturvårdsarealen i Ekopark Håckren 67,4 procent.

Tabell 6. Ekologiska målbilder för Ekopark Håckren.

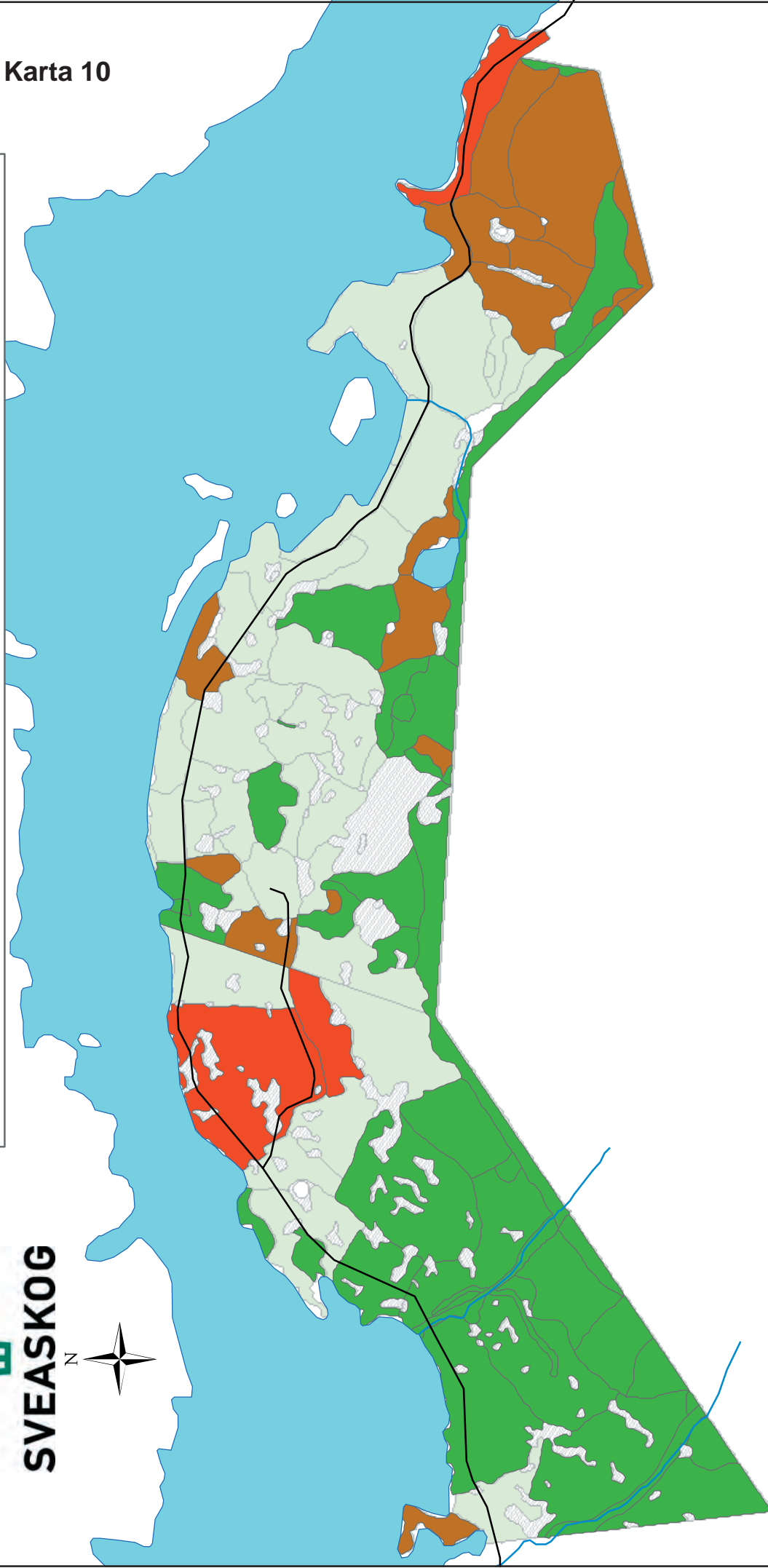
Tabellen visar andelen skog med höga naturvärden i dag samt hur mycket mark som genom restaurering ska förstärka respektive naturtyp. Den största areella satsningen görs på grannaturskogar. Total areal skogsmark på Ekopark Håckren är 1772 hektar.

Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge idag (procent)	Restaurering (procent)	Framtid (procent)	Kommentarer
Grannaturskog	21	19	40	Dubbling av arealen grannaturskog
Tallnaturskog	13	2	15	Stor andel höga naturvärden i gammal tallskog redan idag
Lövnaturskog	5	3	8	Restaurerar de få lövrika bestånden som finns
Summa	39	24	63	Två tredjedelar av ekoparken som NO/NS
Produktionsskog	61	- 24	37	Förstärkt naturhänsyn (PF) i en femtedel av produktionsskogen

Även den naturhänsyn som lämnas i produktionsskogen i Ekopark Håckren har en stor ekologisk betydelse.

Ekologiska målbilder

Tallnaturskog
Övrig skogsmark
Lövnaturskog

Sjöar
Övrig skogsmark
Impediment och övrig mark

Skogslandskapets vattenmiljöer

Skogsbäckar

Naturvårdsambitionerna i ekoparksplanen är koncentrerade till skogsmarken. Ambitionerna berör dock även i högsta grad området vattenmiljöer. Ekopark Håckren har ett antal värdefulla skogsbäckar som letar sig ned

från fjället och in i ekoparken. Flertalet mindre skogstjärnar finns dessutom inom området och vattendragen ger livsutrymme för såväl öring som röding. För att utveckla och bevara naturvärdena i dessa bäckar och tjärnar kommer Sveaskog att spara större områden skog i anslutning till vattendragen.

Störtbäcken i parkens västra del gör verkligen skäl för namnet där den faller brant ned över terrassliknande formationer av stenblock på sin väg från Hottögstjället.

Våtmarker

Ekopark Håckrens våtmarker är till största delen koncentrerade till området västra delar där gammeldranskog varvas med talrika myrstråk och surdråg. Cirka 116 hektar våtmarker klassade som impediment finns figurlagda inom Ekopark Håckren. Utöver dessa tillkommer en del mindre surdråg och småmyrar. Myr-

områdena är överlag intakta, det vill säga endast ett fåtal är påverkade av dikning. Dessa våtmarker ger och har gett området en karaktär och stabilitet som gynnar de arter som kräver en livsmiljö utan dramatiska förändringar. I Ekopark Håckren kommer Sveaskog att spara stora arealer våtmarkspräglade granskogar.

Myrmark med angränsande granskog.

Sammanställning av målklasser och deras fördelning i Ekopark Håckren

För att kunna beskriva balansen mellan produktion och miljö i olika skogsbestånd använder Sveaskog sig av målklasser. Målklassen beskriver naturvårdsambitionen för varje enskilt bestånd. NO- och NS-bestånd är renodlade naturvårdsbestånd medan bestånd klassade som PG eller PF har produktionsmål med generell eller förstärkt naturhänsyn. Målklassen är en långsiktig klassning och ambitionen gäller i ett flerhundraårigt perspektiv.

De fyra olika målklasser definieras enligt följande:

- NO – naturvårdsmål där skogen lämnas orörd
- NS – naturvårdsmål med naturvårdande skötsel
- PF – produktionsmål med förstärkt naturhänsyn
- PG – produktionsmål med generell naturhänsyn

För Ekopark Håckrens del innebär målklassningen följande:

NO	55 procent
NS	8 procent
PF	8 procent
PG	29 procent

Med den naturhänsyn som också lämnas i produktions-skogen blir den totala naturvårdsarealen 67,4 procent.

I en ekopark kan naturvårdsambitionen höjas genom att ett bestånds målklass ändras från till exempel PF till NS. Ändringar kan bara göras efter överenskommelse med Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Att sänka naturvårdsambitioner i en ekopark är inte tillåtet. _

Ekologisk leveranstid för Ekopark Håckrens NO- och NS-skogar

En av ekoparksbegreppets grunder är att minst hälften av området måste användas som naturvårdsareal. Av de inventerade skogarna i Ekopark Håckren är 696 hektar (62 procent) skogar med höga naturvärden. Ett antal skogar (425 hektar eller motsvarande 38 procent) med möjlighet att restaurera höga naturvärden är även de klassade som NO- eller NS-skogar i ekoparksplanen. Naturvärdena och de ekologiska effekterna av ekoparksplanen kommer därför successivt att öka med tiden. Tiden från i dag till dess att beståndet börjar uppvisa ekologiska värden kallas för beståndets ekologiska leveranstid. Notera att även orördhet kan vara en form av restaurering – till exempel att man lämnar en medelålders granskog orörd för att på sikt skapa en stabil grannaturskog. I vissa fall utgår restaureringen från äldre skogar, i andra fall från unga skogar.

Tabell 7. Naturvårdssatsningens åldersfördelning (procent).

Två tredjedelar eller 696 hektar av naturvårdsarealen har redan i dag höga naturvärden. Till detta kommer en storskalig restaurering från olika åldersklasser motsvarande 425 hektar.

Restaureringsklass	Procent	Areal (hektar)
Bevarande (höga naturvärden redan idag)	62	696
Restaurering från äldre skogar (slutavverkningsålder)	32	362
Restaurering från medelålders skogar (gallringsålder)	3	28
Restaurering från yngre skogar (röjningsålder)	3	35

Ekopark Håckren

1:40 000

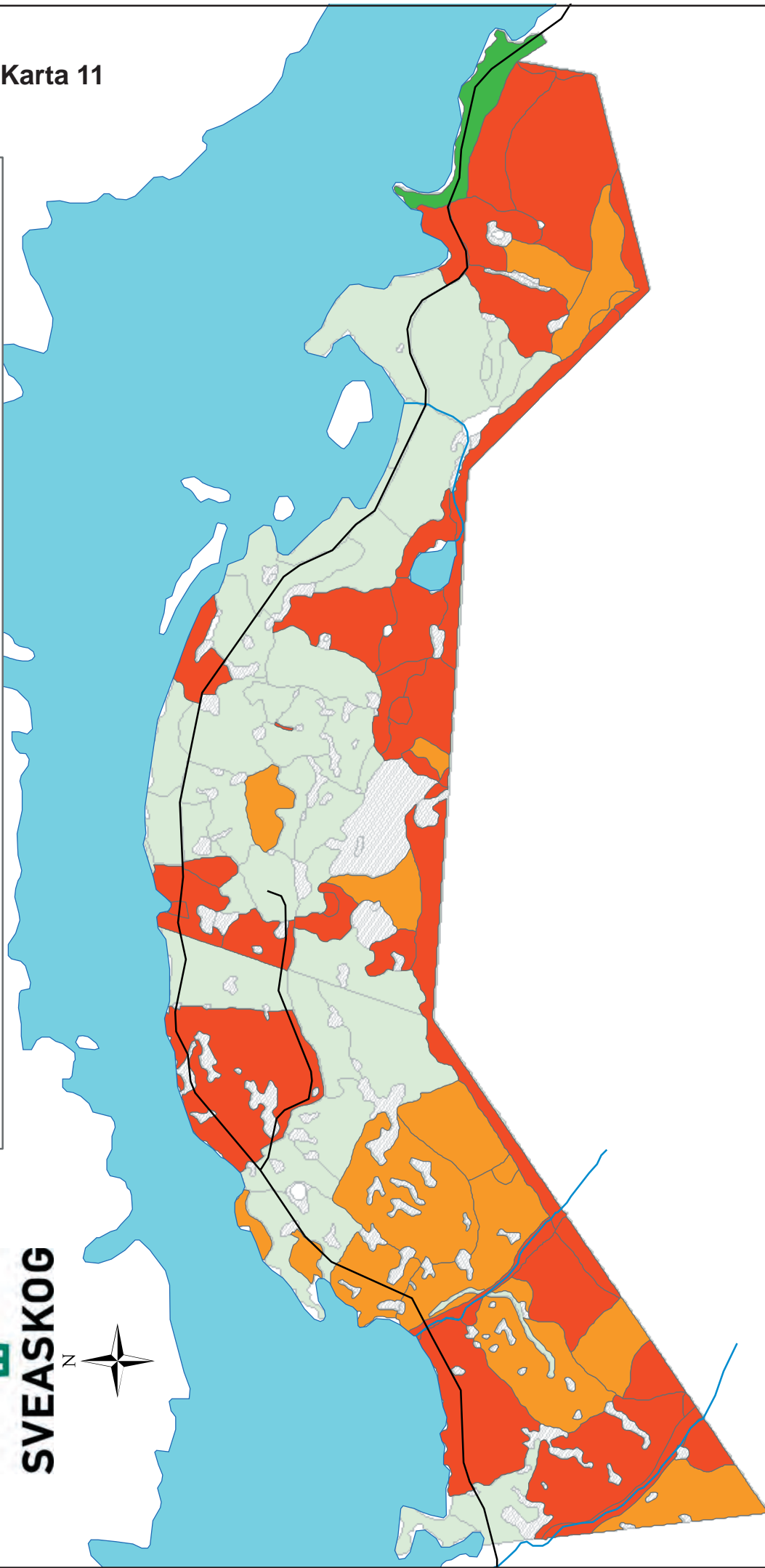
Ekologisk leveranstid för NO-/NS-skogar

SVEASKOG

Karta 11

- Bev. klass 1 och 2
- Rest. klass 1 S
- Rest. Klass 2 G
- Rest. klass 3 R

- Sjöar
- Övrig skogsmark
- Impediment och övrig mark

4. Naturvårds- och produktionsmetoder i Ekopark Håckren

Orörda områden

Att låta områden vara orörda och lämna skogen för fri utveckling är en naturvårdsmetod. Det ekologiska syftet är att skapa en orörd miljö som gynnar fuktighets- eller kontinuitetskrävande arter. Engångsåtgärder som till exempel att lägga igen diken eller att punktvis nyskapa död ved kan förekomma. Likaså kan kulturminnesvårdande åtgärder äga rum, som till exempel att göra gamla stigar framkomliga genom att rensa bort vindfällan.

Naturvårdande skötsel

Naturvårdande skötsel är ett samlingsbegrepp för ett stort antal olika skötselmetoder som syftar till att behålla eller utveckla skogens naturvärden.

Naturvårdsbränning

I stora delar av den gamla tallskogen ser man spår av skogsbränder från förr. I de flesta fall är dessa områden inte potentiella bränningsobjekt, då det rent tekniskt är omöjligt att utföra naturvårdsbränning där i dag. Dock finns enstaka objekt som är klassade som NS-bestånd där det rent biologiskt skulle vara lämpligt att naturvårdsbränna. Sveaskog kommer att bränna de objekt som i framtiden visar sig lämpliga för en sådan skötselmetod. I en del produktionsskogar kan dock hyggesbränning visa sig vara den enda genomförbara bränningsmetoden.

Utglesning, luckhuggning och restaureringshuggning

Ett av Sveaskogs mål med ekoparksplanen är att öka andelen lövskogar och lövrika skogar med höga naturvärden. Inte minst inväxande gran kan hämma lövträdens utveckling eller hota deras överlevnad på sikt. Därför kommer inväxande gran och i enstaka fall även tall att huggas ut mer eller mindre kontinuerligt på en del platser. Ett exempel kan vara en lövrik ungskog där man väljer att röja bort gran och tall i stället för lövträden. Denna åtgärd kallar vi utglesning.

Hanteringen av produktionsskogarna i Ekopark Håckren

Målklasserna PG och PF är samlingsbegrepp för ett stort antal produktionsmetoder med olika typer av generell och förstärkt hänsyn. Nedan följer en beskrivning av dessa metoders användning i Ekopark Håckren:

Produktionsmål med förstärkt naturhänsyn – PF

I Ekopark Håckrens PF-bestånd har hänsynen i form av kvarlämnade träd en spännvidd på 15-50 procent.

Omräknat till antalet lämnade träd varierar naturvårdssambanderna i PF-bestånden följaktligen mellan 60 och 200 träd per hektar. Den förstärkta naturhänsynen innebär ofta en kombination av att lämna kantzoner och hänsynsytor samt att spara fler träd och trädgrupper. I genomsnitt lämnas ca 30 procent av beståndet som naturhänsyn i dessa skogar. Sveaskog kommer fortsättningsvis att arbeta vidare med ett ståndortsanpassat skogsbruk i ekoparkens PF- och PG-skogar. I ekoparken kommer Sveaskog att ha en generös inställning till att pröva alternativa skötselmetoder.

Produktionsmål med generell naturhänsyn – PG

PG-skogarna kommer att gallras och avverkas med vanliga metoder. Hänsynen varierar i dessa bestånd med mellan fem och 12,5 procent. Det innebär att 20–50 träd per hektar lämnas kvar i dessa områden.

I både PG- och PF-skogarna kan hyggesbränning bli aktuell för att föryngra skogen och gynna brandberoende växter och insekter.

Vid detaljplaneringen av enskilda produktionsbestånd är det särskilt viktigt att prioritera naturhänsynen så att de mest värdefulla träden och miljöerna för biologisk mångfald bevaras och utvecklas.

Avverkning av fröträd

I syfte att gynna tallskogens ekologi kommer fröträdställningar och skärmar gjorda innan 17/6 2005 inte att avverkas i Ekopark Håckren. Dessa träd kommer att få utvecklas till naturvärdesträd.

Vindfällan

Utgångspunkten är att alla vindfällda naturvårdsträd i Ekopark Håckren ska lämnas kvar. Dispenser kan dock undantagsvis ges efter en dialog med Skogsvårdsstyrelsen, till exempel efter en kraftig storm.

Följande gäller för hanteringen av vindfällan i Ekopark Håckren:

- Inga vindfällan i impediment eller NO/NS-skogar får hämtas. Vid mer än fem kubikmeter ny död barrved per hektar ska dispens sökas från SVS.
- Inga vindfällan som skapats från lämnad hänsyn vid avverkning får hämtas, det vill säga hänsynsytor, trädgrupper, kantzoner eller solitära träd (evighets-träd).
- Inga vindfällan av lövträd får hämtas.
- Endast vindfällan som bildats av tänkta produktions-

träd får hämtas. Av dessa ska de fem grövsta träden per hektar lämnas kvar för att öka mängden död ved i landskapet.

- Träd som blåst ned över vägar får hämtas.
- Inga vindfällda träd i ekoparken får hämtas utan att ansvarig från Sveaskog hänvisat plats, trädslag och omfattning för detta.

Vedhuggning

Planerad vedhuggning ska föregås av samråd med Skogsvårdsorganisation och Länsstyrelsen och får inte konkurrera med naturvårdsmålen i ekoparken. Vedhuggning är endast aktuellt för privat bruk. Om vedhuggning blir aktuellt får detta inte ske i området utan att ansvarig från Sveaskog hänvisat plats, trädslag och omfattning för detta. Kontrakt ska skrivas med varje enskild vedhuggare.

5. Kulturmiljövärden i Ekopark Håckren

Kulturmiljöer

I Ekopark Håckren finns några bevarade kulturlämningar från olika tidsåldrar, bland annat fångstgropar och en minnessten (Björnstenen). Dessutom finns en gammal fäbodvall, Aumvallen, där fäbodriften upphörde i slutet av 1800-talet. I samband med fältinventeringen av naturvärden upptäcktes också en fallfärdig huggarkoja.

Kulturmiljövård

Att bevara och sköta kulturvärdena är en viktig del i Sveaskogs ekoparksarbete. Skogsvårdsstyrelsen planerar att genomföra en inventering av forn- och kulturlämningar inom Ekopark Håckren sommaren 2005. Resultaten från inventeringen blir ett underlag för att lyfta fram de viktigaste kulturmiljövärdena inom Ekopark Håckren. Meningen är att dessa historiska värden ska bli mer tillgängliga för besökare i området.

Björnstenen – en minnessten över bonden Nils Persson och dragonen Anders Slaghök från Hålland som dödades av en björn år 1691.

Ekopark Håckren

1:40 000

Kultur- Fornlämningar

Karta 12

● Kultur/fornlämningar

■ Sjöar

■ Övrig skogsmark

■ Impediment och övrig mark

0 1 2 kilometer

6. Upplevelsevärden i Ekopark Håckren

Ekopark Håckrens upplevelsevärden

Ekopark Håckren bär en prägel av vildmark. Ekoparken är hemvist för flera av våra stora rovdjur liksom för flertalet rovfåglar. Inom ekoparken finns ett fåtal vandringsleder/stigar och vindskydd. Ekopark Håckren är känt för sina fina bärmarker som främst lockar hjortron- och lingonplockare. Gamla, glesa tallskogar på lavrik mark samt områden med vindpinad, hänglavsklädd gran är exempel på upplevelsevärden i Ekopark Håckren.

Hänsyn till upplevelsevärden

Sveaskog tar särskild hänsyn till Ekoparkens upplevelsevärden genom att bevara stora delar av de gamla skogarna. Samt genom att restaurera medelålders gran- och tallskogar så att dessa på sikt kan nå ett urskogsartat tillstånd. Dessutom kommer vandringslederna att skyltas upp och befintliga vindskydd att ses över.

Fotograf: Roope Roine

7. Jakt och fiske

Jakt

Ekopark Håckren hyser en mycket god stam av skogsfågel där framför allt tjädern ger jägaren chans till goda jaktstunder i vacker vildmarksmiljö. Ekopark Håckren ska bli ett så kallat "Kronojaktsområde" för tjäder – det vill säga ett högklassigt, utvalt tjäderjaktsområde. Sveaskogs verksamhetsområde "Jakt Fiske och Naturupplevelser" (JFN) säljer korttidsjakt på småvilt och älg inom området.

Viltvårdsplan

Arbete pågår med att upprätta en viltvårdsplan för Ekopark Håckren. Planen författas av Sveaskogs verksamhetsområde JFN.

Fiske

Allt vatten inom Ekopark Håckren har anslutits till Håckrens Fiskevårdsområde vilket innebär att Sveaskog inte har rättigheterna till fisket inom ekoparken.

8. Forskning, inventeringar och samarbeten i Ekopark Håckren

Ett stort ansvar i samband med den investering i miljöhänsyn som ekoparken innebär är att följa den ekologiska effekten av olika åtgärder och att använda sig av den vunna kunskapen i det dagliga naturvårdsarbetet. För närvarande finns inga forsknings- eller utvecklingsprojekt beslutade inom ekoparken. Sveaskog välkomnar dock förslag och idéer på forskning som berör Ekopark Håckren och som kan uppkomma i framtiden.

9. Åtgärdsplan i tid och rum

Åtgärdsplan

I de bestånd som har målklasserna NS, PF och PG är åtgärder föreslagna antingen som naturvårdande skötsel (NS) eller med en kombination av produktions- och naturvårdsmål (PG och PF). Nedan ges en översiktlig redovisning av vilka arealer som berörs samt, för NS, även vilka tidsperioder som är aktuella för åtgärderna.

Naturvårdande skötsel - NS

Totalt har åtta procent av skogsmarken (141,4 hektar) målklass NS. Tabell 8 visar hur stora arealer som är

i behov av naturvårdande skötselåtgärder under olika tidsperioder. Åtgärderna handlar främst om att utveckla och befästa lövsuccessioner i olika åldersklasser (se rubrik: Naturvårds- och produktionsmetoder i Ekopark Håckren).

Produktionsskogar - PG och PF

Skogsmark med målklassen PG utgör 29 procent (519,0 hektar) av Ekopark Håckren. Motsvarande siffra för PF är åtta procent (132,4 hektar). I tabell 9 visas arealerna (naturvårdshänsyn inräknad) för skogarna med dessa målklasser, uppdelat på olika planerade åtgärder.

Tabell 8. Areal som är i behov av NS-åtgärder under olika tidsperioder.

Tidsperiod	Areal som berörs av åtgärd (hektar)
2025 (om 20 år)	20,4
2055 (om 50 år)	21,0

Tabell 9. Arealer för skogar med målklasserna PG och PF, uppdelat på olika planerade åtgärder (naturvårdshänsynen är inkluderad i arealerna).

Målklass	Föryngrings- avverkning (hektar)	Gallring (hektar)	Röjning (hektar)	Föryngring (hektar)	Totalt (hektar)
PG	167,0	35,7	316,3	0	519,0
PF	132,4	0	0	0	132,4

10. Källor, litteraturförteckning

ArtDatabanken (red Ulf Gärdenfors – 2000)

Rödlistade arter i Sverige 2000

ArtDatabanken (2005) Utdrag ur artobservationslista rörande Ekopark Håckrens utbredning (papperskopia)

Lofterud Curt (2005) Älggropar

Länsstyrelsen Jämtlands län (1973) Kända forn-
lämningar inom Domänverkets mark, Håckren
(papperskopia)

Länsstyrelsen Jämtlands län/Jämtlands Flora

(1999) Inventeringslista rörande topografisk karta 19
3a (papperskopia)

**Skogsstyrelsen (Huvudförfattare och red Johan
Nitare – 2000)** Signalarter – indikatorer på skyddsvärd
skog. Flora över kryptogamer

**Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län (flera förfat-
tare – 1995)** Art- och biotopbevarande i skogen

11. Bilagor

Bilaga 1. Översikt Ekopark Håckren

